

GEOPOLITICA DROGURILOR

STUDII DE CAZ: OLANDA, BELGIA ȘI CRIZA OPIOIDELOR DIN SUA

Raluca-Ștefania Ilina,
Rafaela-Iasmina Liber,
Relații Internaționale și Studii Europene,
promoția 2023-2026,
raluca.ilina05@e-uvv.ro,
rafaela.liber04@e-uvv.ro

ABSTRACT:

Lucrarea de față analizează modul în care drogurile ilicite s-au transformat dintr-o problemă de criminalitate și sănătate publică într-un fenomen cu implicații geopolitice de anvergură majoră. Pornind de la transformările istorice ale pieței globale, de la drogurile vegetale ale epocii coloniale la substanțe sintetice contemporane. Studiul va evidenția modul în care rețelele criminale au devenit actori geopolitici capabili să influențeze state, fluxuri comerciale și infrastructuri logistice. De asemenea, sunt examinate centrele strategice ale economiei ilicite, precum America Latină, Asia (prin rolul Chinei și Indiei în producția precursorilor chimici) și Europa, care începe să se afirme simultan ca fiind o piață și hub logistic pentru drogurile sintetice. Un studiu de caz asupra Olandei și Belgiei arată cum porturile Rotterdam și Anvers funcționează ca porți de acces ale cocainei în UE și cum rețele precum „Mocro Maffia” pun presiune constant asupra instituțiilor statului, generând riscul unor forme de „narco-politizare”. Analiza se extinde asupra crizei severe a fentanilului din Statele Unite, punând accent pe tensiunile diplomatice existente între SUA, China și Mexic, și posibilitatea extinderii acestui fenomen în Europa.

Cuvinte cheie: geopolitica drogurilor, economie ilicită, droguri sintetice, narco-state, fentanil, criza opioidelor

INTRODUCERE

În epoca contemporană, piața ilicită a stupefiantelor a evoluat dintr-o simplă problemă de criminalitate și sănătate publică într-un fenomen de largă anvergură geopolitică. Fluxurile de droguri traversează continente, pun la încercare suveranitatea statelor, infrastructurile portuare și rutele comerciale legitime, redefinind tensiunile strategice în sistemul internațional.⁶²⁸ În mod particular, extinderea marilor noduri logistice portuare din Europa, dezvoltarea laboratoarelor de droguri sintetice în Asia și consolidarea rețelelor maritime transatlantice demonstrează că economia ilicită a stupefiantelor nu mai aparține

actorilor marginali, ci a devenit un element activ în configurarea raporturilor de putere din sistemul internațional.⁶²⁹

Din punct de vedere conceptual, geopolitica drogurilor presupune analiza a trei dimensiuni majore. Prima este **dimensiunea teritorială**, care evidențiază rolul zonelor de producție, al statelor-tranzit și al marilor centre logistice portuare în structura globală a traficului. A doua este **dimensiunea strategică**, întrucât rețelele criminale se comportă ca veritabili actori geopolitici, capabili să influențeze stabilitatea statelor și să intervină în procesul decizional prin corupție, violență sau spălare de bani. A treia este **dimensiunea**

⁶²⁸ Daniel F. Runde, „Revisiting Counter-Narcotics Policy in the Western Hemisphere,” *Center for Strategic and International Studies (CSIS)*, 27.09.2022, accesat la 01.11.2025, <https://www.csis.org/analysis/revisiting-counter-narcotics-policy-western-hemisphere>.

⁶²⁹ „Shifting Geopolitics: How Cocaine Production Is Moving Into Europe,” *Talking Drugs*, 31.01.2024, accesat la data de 28.10.2025, <https://www.talkingdrugs.org/shifting-geopolitics-how-cocaine-production-is-moving-into-europe>.

economică, deoarece veniturile generate se apropie de nivelul unor ramuri economice legitime, conferind organizațiilor ilicite resurse materiale comparabile cu cele ale unor actori instituționali.

Importanța strategică a fluxurilor ilicite de droguri derivă din suprapunerea acestora cu rutele comerciale legitime, ceea ce expune nodurile logistice esențiale, precum porturile și centrele logistice, riscului de infiltrare criminală. Profiturile substanțiale permit rețelelor transnaționale să corupă instituții publice, să submineze stabilitatea politică și să se integreze în economia globală prin mecanisme avansate de spălare a banilor. În același timp, drogurile sintetice, care necesită spații de producție reduse și materii prime ușor de transportat, au sporit capacitatea actorilor infraționali de a eluda controlul statelor. Astfel, drogurile se transformă într-un instrument geopolitic major, capabil să influențeze alianțe, conflicte și politici publice la nivel global.

Obiectivul acestui eseu este de a analiza modul în care drogurile evoluează ca vector geopolitic: de la producție la consum, de la zonele tradiționale către teritorii emergente, și de la droguri vegetale către sintetice. Pentru a atinge acest scop, lucrarea va parcurge evoluția istorică a fenomenului, va evidenția transformările recente, în special apariția drogurilor sintetice și mutarea centrului de gravitație către Europa, va prezenta un studiu de caz european, anume Olanda și Belgia ca nod strategic al pieței europene a drogurilor, și va explora impactul sistemic asupra securității globale. În final, vor fi formulate concluzii și recomandări pentru politici de cooperare și reziliență, urmărind mai mult decât simpla descriere a fenomenului, ci înțelegerea dinamicilor strategice pe care le implică.

1. EVOLUȚIA ISTORICĂ A GEOPOLITICII DROGURILOR

Relația dintre droguri și geopolitică își are originile în perioada colonială, când imperiile europene au transformat substanțele psihoactive în mărfuri strategice. Comerțul cu opiu gestionat de Imperiul Britanic în Asia, respectiv exploatarea culturilor de coca în Americi, a generat primele lanțuri globale ale stupefiantelor, cu rol esențial în finanțarea expansiunii economice și militare. Statele controlau producția și distribuția, iar drogurile circulau în deplină legalitate ca produse farmaceutice și stimulente comerciale.

În secolul XX, odată cu instituirea regimurilor internaționale de prohibiție și cu adoptarea convențiilor ONU privind stupefiantele, piețele

au migrat în clandestinitate. În America Latină, cartelurile columbiene au construit rute transnaționale extrem de profitabile, în timp ce în Asia Centrală și Orientul Mijlociu cultivarea opiului a alimentat economii paralele. Traficul de droguri s-a transformat astfel dintr-o activitate economică legală într-un fenomen ilicit transnațional, capabil să influențeze stabilitatea politică a unor națiuni întregi. Această trecere marchează momentul în care drogurile devin un factor geopolitic autonom, iar actorii non-statali intră în competiție directă cu autoritățile legitime pentru controlul teritoriilor, rutelor și populațiilor vulnerabile.⁶³⁰

O schimbare majoră în arhitectura globală a drogurilor s-a produs odată cu diversificarea producției către substanțe complet sintetice, precum amfetaminele, MDMA și ulterior metamfetamina și fentanilul. Această transformare a redus dependența cartelurilor de factori naturali precum clima, terenurile cultivabile și forța de muncă agricolă. În locul plantațiilor de coca, mac sau canabis, producția se poate desfășura în spații restrânse, ușor disimulabile, amplasate în proximitatea piețelor de consum. Trecerea de la materii vegetale la precursori chimici a produs trei consecințe geopolitice esențiale: **relocarea producției** către regiuni industrializate și urbanizate, **costuri reduse și profituri mai mari**, cu risc logistic semnificativ diminuat și **flexibilitatea rețelelor criminale** în evitarea controlului teritorial de către state.⁶³¹

2. DROGURILE CA INSTRUMENT GEOPOLITIC GLOBAL

Drogurile ilicite au depășit de mult statutul de marfă criminală marginală și au devenit un **vector geopolitic** cu impact sistemic. Rețelele transnaționale care controlează producția, transportul și distribuția stupefiantelor exploatează infrastructuri comerciale globale, generează venituri care rivalizează cu sectoare economice legitime și influențează stabilitatea politică a statelor.⁶³² Spațiile cheie ale acestui fenomen sunt **America Latină**, unde crima organizată transformă violența în instrument de control teritorial,

⁶³⁰ Daniel F. Runde, „Revisiting Counter-Narcotics Policy in the Western Hemisphere”, *Center for Strategic and International Studies (CSIS)*, 27.09.2022, accesat la 01.11.2025, <https://www.csis.org/analysis/revisiting-counter-narcotics-policy-western-hemisphere>.

⁶³¹ Michel Gandillon, „Les Pays-Bas, la Belgique et la criminalité : un seuil critique?” *Revue Conflicts*, 09.04.2023, accesat la 01.11.2025, <https://www.revueconflicts.com/les-pays-bas-la-belgique-les-drogues-et-la-criminalite-un-seuil-critique/>.

⁶³² Daniel F. Runde, *op.cit.*

Asia, unde China și India dețin un rol strategic în producția precursorilor chimici utilizați în sinteza drogurilor, și **Europa**, care se afirmă tot mai mult ca nod logistic și piață emergentă pentru drogurile sintetice.

Cartelurile au devenit actori geopolitici: ele controlează porțiuni importante de teritoriu, influențează instituții politice și cooperează cu grupări insurgente sau paramilitare. În plus, infrastructura logistică maritimă și aeriană exploatată în regiune servește ca rampă de lansare pentru rețele globale de trafic, ceea ce amplifică rolul spațiului latino-american ca nod cheie în arhitectura globală a drogurilor. Astfel, spațiul latino-american funcționează nu doar ca sursă de materie primă și platformă de tranzit, ci ca bază geopolitică de sprijin pentru rețelele criminale globale.⁶³³

China s-a impus ca principal producător și exportator legal de precursori chimici utilizați pentru droguri sintetice (în special fentanilul), cu deturnări masive către rețelele criminale mexicane, responsabile de alimentarea pieței americane.⁶³⁴ India apare drept un nod emergent în lanțul aprovizionării chimice: s-au identificat livrări de precursori către Mexic, care permit producerea de fentanil sau metamfetamină.⁶³⁵ Controlul precursorilor reprezintă un instrument geopolitic: posibilitatea de a sancționa, orienta sau bloca producția drogurilor înseamnă influență asupra piețelor, statelor consumatoare și infrastructurilor logistice. Această distribuție globală a rolurilor economice și tehnologice amintește, într-o formă modernizată, de teoriile geopolitice clasice ale lui Halford J. Mackinder și Nicholas J. Spykman. Dacă producția de precursori din China și India poate fi privită drept un „Heartland chimic” al economiei ilicite globale, capabil să exercite control asupra lanțului global al drogurilor, atunci porturile maritime și piețele de consum din Mexic, SUA și Europa reprezintă „Rimland-ul” fluxurilor ilicite, spațiul în care influența continentală se materializează în dependență economică și vulnerabilitate socială.⁶³⁶

⁶³³ Michel Gandilhon, *op.cit.*

⁶³⁴ Vanda Felbab-Brown, „China and Synthetic Drugs: Geopolitics Trumps Counternarcotics Cooperation,” *Brookings Institution*, 07.03.2022, accesat la data de 01.11.2025, <https://www.brookings.edu/articles/china-and-synthetic-drugs-geopolitics-trumps-counternarcotics-cooperation>.

⁶³⁵ Guy-Alexandre Le Roux „Fentanyl: des États-Unis à l'Europe ? Entretien avec Maurice Gandilhon,” *Revue Conflicts*, 12.12.2023, accesat la data 01.11.2025, <https://www.revueconflicts.com/fentanyl-des-etats-unis-a-leurope-entretien-avec-michel-gandilhon/>.

⁶³⁶ Halford J. Mackinder, „The Geographical Pivot of History,” *The Geographical Journal* 23, nr. 4 (1904): 421-437; cf. Nicholas J. Spykman, *The Geography of the Peace* (New

Europa se află în proces de schimbare: inițial piață de consum, acum, printr-o serie de transformări economice, tehnologice și logistice, devine tot mai mult **nod logistic și de producție** pentru droguri sintetice, observându-se o tendință tot mai pronunțată către producția locală.⁶³⁷ Rețelele criminale europene valorifică porturi de mare capacitate, infrastructuri logistice avansate și proximitatea față de piețele de consum pentru a integra sinteza drogurilor în propriile lanțuri. Această schimbare semnalează o nouă fază în geopolitica drogurilor, în care continentul european nu mai este doar o destinație, ci un actor activ în lanțul de producție și redistribuție globală a drogurilor.

3. STUDIU DE CAZ: OLANDA ȘI BELGIA – NOD STRATEGIC AL PIEȚEI EUROPENE A DROGURILOR

Olanda și Belgia reprezintă în prezent **centrul operațional al pieței europene a drogurilor**, deoarece reușesc să combine două dimensiuni strategice ale economiei criminale: **producția internă a drogurilor sintetice și poziționarea logistică privilegiată** în comerțul internațional, porturile Rotterdam și Anvers jucând un rol crucial.⁶³⁸

Producția de droguri sintetice este **dominată de Olanda**, care apare ca principal producător european de MDMA și amfetamine, iar Belgia o urmează în ritm accelerat.⁶³⁹ Această poziție dominantă este susținută de o combinație de factori favorizanți: nivelul ridicat de specializare tehnică al rețelelor criminale în sinteza substanțelor ilicite, accesul direct la porturi de mare capacitate care facilitează atât aprovizionarea cu precursori chimici, cât și redistribuirea către piețele externe, precum și extinderea culturilor indoor, care a contribuit la profesionalizarea și industrializarea producției de droguri sintetice.

Rutele maritime continuă să reprezinte **coloana vertebrală a traficului de cocaină**. Porturile europene, în special Rotterdam și Anvers, funcționează ca **puncte strategice de intrare**, grație volumului imens de containere procesate zilnic. Porturile Rotterdam și Anvers se află în centrul unui flux record de cocaină destinată piețelor

York: Harcourt, Brace & Co., 1944).

⁶³⁷ „Shifting Geopolitics: How Cocaine Production Is Moving Into Europe,” *Talking Drugs*, 31.01.2024, accesat la data de 28.10.2025, <https://www.talkingdrugs.org/shifting-geopolitics-how-cocaine-production-is-moving-into-europe>.

⁶³⁸ Michel Gandilhon, *op.cit.*

⁶³⁹ *Ibidem*.

europene.⁶⁴⁰ Capturile din ultimii ani au ajuns la niveluri fără precedent: **90 de tone în Anvers și 70,5 tone în Rotterdam** într-un singur an, ceea ce confirmă rolul lor ca principale rute de intrare în UE. Traficanții exploatează vulnerabilitățile structurale ale acestor noduri logistice: coruperea personalului portuar, infiltrarea companiilor de transport și manipularea sistemelor electronice de urmărire a containerelor. Controlul acestor porturi a devenit **un obiectiv strategic** pentru rețelele criminale, care recurg la intimidări și violență împotriva actorilor economici și politici cu rol în securizarea terminalelor. Astfel, controlul porturilor nu mai reprezintă doar o chestiune de securitate internă, ci o problemă de politică externă și apărare europeană.

Fenomenul este amplificat de apariția unei criminalități transnaționale bine organizate, cunoscută sub numele de „**Mocro Maffia**”, un ansamblu de grupări criminale provenite din diaspora marocană din Olanda și Belgia, care exercită un control semnificativ asupra distribuției cocainei și asupra unor componente ale logisticii portuare. Particularitățile sale constau într-o structură organizațională flexibilă, în capacitatea de a forma alianțe conjuncturale în pofida unei competiții permanente pentru controlul piețelor și în recursul sistematic la violență extremă ca instrument de intimidare și consolidare a poziției în teren.⁶⁴¹ În paralel, **producția de droguri sintetice, precum metamfetamina**, în cooperare cu chimiști mexicani, indică o **transnaționalizare a know-how-ului criminal** și o convergență cu cartelurile implicate în producția și distribuția de fentanil.

Conceptul de „**narco-stat**” se referă la situația în care rețelele criminale dobândesc o influență semnificativă asupra funcționării statului, prin corupție, intimidare și infiltrare în instituțiile publice. Analiza privind Belgia și Olanda indică o îngrijorare crescândă în această direcție.⁶⁴² În Belgia, în special în zona portului Anvers, fenomenul se manifestă prin **tentative de capturare instituțională**, ilustrate de coruperea personalului portuar, amenințări și atacuri asupra reprezentanților statului și ai sistemului judiciar. Toate acestea au alimentat dezbaterea publică, existând temeri că statul belgian poate aluneca către un model în care **criminalitatea organizată depășește capacitatea autorităților de control și impune propriile reguli în teritoriu**. În cazul Olandei, acuzațiile aduse actorilor guvernamentali, jurnaliștilor și magistraților, precum și asasinatelor comise în ultimii ani, arată o **escaladare**

a violenței și o intimidare directă a instituțiilor democratice. Totodată, creșterea influenței economice a organizațiilor criminale în nordul Flandrei și sudul Olandei, regiune considerată „**centrul criminal al nord-vestului Europei**”, pune presiune asupra sistemelor financiare și politice și subminează încrederea cetățenilor în stat. Ca reacție, instituțiile statului au început să aloce resurse suplimentare pentru poliție, control portuar și combaterea spălării de bani, însă **balanța puterii rămâne fragilă**.⁶⁴³

4. CRIZA OPIOIDELOR ÎN SUA ȘI GEOPOLITICA FENTANILULUI

Criza opioidelor din Statele Unite reprezintă una dintre cele mai severe amenințări de securitate și sănătate publică din istoria recentă a acestei țări. Dezvoltat inițial în scopuri medicale, fentanilul a trecut în economia ilicită, devenind drogul cu cea mai ridicată mortalitate.

Fentanilul este un opioid sintetic, de aproximativ 100 de ori mai puternic decât morfina și 50 de ori mai potent decât heroina, cu o doză letală de doar 2 mg. Acest raport între putere și cantitate permite producerea și transportul unor volume reduse care generează profituri uriașe, fiind greu detectabile în fluxurile comerciale.⁶⁴⁴ Extinderea consumului de fentanil are la origine o combinație de factori interdependenți: inițiala promovare agresivă și prescriere excesivă a opioidelor farmaceutice în anii 1990, care a creat o categorie extinsă de persoane dependente; substituirea treptată a medicamentelor legale cu heroină, iar ulterior cu fentanil, mai ieftin și mai ușor accesibil; precum și dificultatea structurilor de aplicare a legii de a controla circulația substanțelor sintetice, a căror producție și distribuție pot fi disimulate mult mai eficient decât în cazul drogurilor vegetale.

Criza opioidelor a avut un efect devastator asupra populației americane: doar în 2022, peste 73.000 de persoane au murit în SUA din cauza supradozei cu fentanil.⁶⁴⁵ Aceasta explică scăderea speranței de viață în unele state și fragilizarea unor comunități deja afectate economic. Profitabilitatea sa și ușurința transportului au transformat fentanilul într-un element geopolitic care afectează relațiile internaționale, în special dintre SUA, China și Mexic.

⁶⁴³ *Ibidem*.

⁶⁴⁴ Mariel Ferragamo și Diana Roy, „These Eight Charts Show Why Fentanyl Is a Huge Foreign Policy Problem,” *Council on Foreign Relations*, 21.12.2023, accesat la data de 28.10.2025, <https://www.cfr.org/article/these-eight-charts-show-why-fentanyl-huge-foreign-policy-problem>.

⁶⁴⁵ Guy-Alexandre Le Roux, *op. cit.*

⁶⁴⁰ *Ibidem*.

⁶⁴¹ *Ibidem*.

⁶⁴² *Ibidem*.

China reprezintă punctul de origine al substanței și al precursorilor chimici necesari sintezei, datorită capacității industriale dezvoltate și cadrului de reglementare dificil de controlat. Deși producția este legală și destinată sectorului medical, o parte semnificativă este deturnată către piața ilicită, fapt ce a generat presiuni diplomatice și acuzații recurente din partea Statelor Unite.⁶⁴⁶

În **Mexic**, rețelele criminale transformă fentanilul sau precursorii importați din Asia în droguri pregătite pentru comercializare, folosind laboratoare clandestine cu costuri foarte reduse.⁶⁴⁷ Acest model de producție permite cartelurilor să obțină **profituri uriase**, dată fiind potența ridicată a substanței, și să se dispenseze de nevoia unor culturi agricole extinse, precum cele necesare heroinei.

Statele Unite constituie principala piață de consum și statul cel mai sever afectat, înregistrând **zeci de mii de decese anual** din cauza supradozelor. Ponderea mortalității atribuite opioidului sintetic conferă fentanilului statutul de **amenințare strategică** pentru securitatea națională americană, cu efecte directe asupra sănătății publice, criminalității și stabilității comunităților vulnerabile.⁶⁴⁸

Dinamica acestor fluxuri a amplificat tensiunile diplomatice dintre principalii actori implicați.⁶⁴⁹ Statele Unite exercită presiuni constante asupra Chinei pentru a restricționa producția și exportul precursorilor chimici utilizați în sinteza fentanilului. La rândul său, China susține că respectă cadrul legal și măsurile de conformitate, însă nivelul de cooperare rămâne limitat și insuficient pentru a împiedica deturnarea substanțelor către piața ilicită. Mexicul respinge ideea unei responsabilități unilaterale a cartelurilor, argumentând că amploarea cererii americane reprezintă factorul principal care alimentează fenomenul. În consecință, criza fentanilului devine un teren de confruntare diplomatică, unde acuzațiile reciproce reflectă interese divergente și dificultăți majore de coordonare internațională.⁶⁵⁰

Deși în prezent fentanilul are **un impact limitat** pe piața europeană, situația se poate schimba rapid. În 2021, substanța a fost implicată în decesul a circa 140 de persoane în Europa, un nivel mult inferior celui din SUA, însă **dinamica pieței poate deveni explozivă**.

Două evoluții recente amplifică riscul ca fentanilul să se extindă și în Europa. În primul

rând, interzicerea culturilor de mac în Afganistan, instituită de regimul taliban în 2022, a condus la o **prăbușire masivă a producției de opiu**, generând perspectiva unei **crize de disponibilitate a heroinei** în piețele europene.⁶⁵¹ În lipsa unei alternative, utilizatorii dependenți pot fi direcționați către opioide sintetice, în special fentanil, ceea ce creează un **teren propice** pentru pătrunderea acestuia pe continent. În al doilea rând, Europa prezintă deja **condițiile structurale** pentru o tranziție accelerată către producția de opioide sintetice. Belgia și Olanda dispun de **infrastructură portuară global conectată**, capabilă să asigure aprovizionarea cu precursori chimici, și de **rețele criminale consolidate**, cu know-how avansat în fabricarea drogurilor sintetice, consolidat în decenii de producție de MDMA și metamfetamină. Au fost documentate chiar forme de **cooperare directă cu cartelurile mexicane**, prin transfer de expertiză chimică și implicarea unor specialiști din America Latină în laboratoarele clandestine din Olanda.

5. DIMENSIUNEA FINANCIARĂ ȘI POLITICĂ A PIEȚEI DROGURILOR

Economia globală a drogurilor nu funcționează doar ca o rețea criminală, ci ca un sistem financiar paralel, capabil să genereze capital, să corupă instituții, să creeze dependența economică și să influențeze deciziile politice. Veniturile generate de producția, transportul și distribuția stupefianțelor sunt reinvestite prin mecanisme sofisticate de spălare a banilor, care integrează economiile ilicite în circuitul financiar legal. Această dimensiune financiară, combinată cu puterea politică derivată din corupție și capturarea instituțiilor, transformă drogurile într-un instrument geopolitic ce permite rețelelor criminale să își extindă influența dincolo de sfera infracțională, afectând stabilitatea economică și credibilitatea democratică a statelor.

Fluxurile financiare provenite din droguri urmează o **logică de integrare graduală** în economia legală, structurată pe trei etape clasice: introducerea fondurilor în sistem, disimularea prin tranzacții multiple și reinvestirea în active legitime.⁶⁵² Spălarea banilor reprezintă **etapa esențială** a economiei drogurilor, prin care profiturile ilicite sunt reinserate în economia legală.⁶⁵³ Belgia și Olanda, spre exemplu, sunt **puncte strategice** pentru reciclarea fondurilor provenite din

⁶⁴⁶ Vanda Felbab-Brown, *op.cit.*

⁶⁴⁷ Guy-Alexandre Le Roux, *op. cit.*

⁶⁴⁸ *Ibidem.*

⁶⁴⁹ *Ibidem.*

⁶⁵⁰ *Ibidem.*

⁶⁵¹ *Ibidem.*

⁶⁵² Daniel F. Runde, *op.cit.*

⁶⁵³ Michel Gandilhon, *op.cit.*

traficul de droguri, datorită rolului lor financiar și comercial. Printre mecanismele identificate se numără: investițiile în imobiliare și afaceri aparent legale, transferurile prin societăți offshore și jurisdicții cu regim fiscal opac precum și utilizarea criptomonedelor pentru a eluda sistemele de control bancar tradițional.⁶⁵⁴ Porturile Rotterdam și Anvers, datorită volumului uriaș de tranzacții, oferă un cadru ideal pentru **disimularea fluxurilor ilicite** în circuitul comercial legitim. În același timp, **țările cu regimuri fiscale flexibile**, precum Luxemburg, Cipru sau Emiratele Arabe Unite, devin **jurisdicții de refugiu** pentru capitalurile generate de rețelele criminale.

Corupția este principalul catalizator al interdependenței dintre economia ilicită și sfera politică. Coruperea personalului portuar și infiltrarea în administrațiile locale au devenit tactici recurente ale rețelelor criminale.⁶⁵⁵ Remunerațiile variază între câteva mii și sute de mii de euro, în funcție de nivelul de risc, ceea ce evidențiază industrializarea corupției ca metodă de operare. Această **corupție structurală** devine o armă geopolitică deoarece permite rețelelor criminale: să obțină **imunitate operațională**, să acceseze informații strategice despre controale, investigații sau volume comerciale și să submineze încrederea publică în instituțiile statului.⁶⁵⁶

Economiile bazate pe droguri funcționează ca **mecanisme alternative de guvernare**. În regiunile unde statul este slab sau ineficient, cartelurile furnizează **ordine, locuri de muncă, protecție și asistență socială**, dobândind **legitimitate locală**. Exemplele din America Latină, dar și rețelele din porturile europene, arată că aceste organizații operează ca „**actori cvasi-statali**”, capabili să influențeze politici publice sau să intimideze oficiali. În termeni geopolitici, economiile drogurilor creează **centre de putere paralele**: structuri care nu doar concurează cu statul, ci și îl influențează prin corupție, finanțare electorală sau control mediatic.⁶⁵⁷

6. RĂSPUNSURI INTERNAȚIONALE ȘI LIMITELE COOPERĂRII ANTIDROG

Fenomenul global al drogurilor ilicite a determinat, în ultimele decenii, dezvoltarea unui

⁶⁵⁴ United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), *World Drug Report 2023* (Viena: United Nations Office on Drugs and Crime, 2023), accesat la data de 01.11.2025, <https://www.unodc.org/unodc/data-and-analysis/world-drug-report-2023.html>

⁶⁵⁵ Vanda Felbab-Brown, *op.cit.*

⁶⁵⁶ Michel Gandilhon, *op.cit.*

⁶⁵⁷ *Ibidem.*

vast ansamblu de strategii internaționale de control, coordonate de Organizația Națiunilor Unite, Uniunea Europeană, Organizația Statelor Americane și o serie de inițiative bilaterale.⁶⁵⁸ Cu toate acestea, eficiența acestor mecanisme rămâne limitată, politicile antidrog continuând să fie fragmentate între două paradigme opuse: cea a securității și represiunii, promovată de statele afectate de violență (Statele Unite, Mexic, Columbia), și cea a sănătății publice și reducerii riscurilor, susținută de actorii europeni și de o parte a agențiilor ONU. Paradigma securității se axează pe interdicție, control și represiune, fiind caracterizată de o militarizare a combaterii traficului de droguri. Deși a condus la numeroase confiscări și destructurări de rețele, efectele colaterale au fost devastatoare, putând fi amintite intensificarea violenței, migrații masive, corupție instituționalizată și destabilizarea unor regiuni întregi din America Latină. Paradigma sănătății publice promovează **reducerea riscurilor**, accesul la tratament și **depenalizarea parțială a consumului, având ca obiectiv diminuarea cererii** prin educație și intervenție socială, nu doar prin sancțiune.⁶⁵⁹ Exemplele de succes, precum Portugalia și Elveția, arată că **politicile de prevenție și tratament** pot reduce mortalitatea și criminalitatea fără a amplifica fenomenul.

Relațiile politice tensionate dintre marile puteri limitează sever cooperarea în domeniul drogurilor sintetice, în special în cazul fentanilului: **Statele Unite** acuză **China** că tolerează exportul de precursori chimici utilizați în producția de fentanil, în timp ce Beijingul acuză Washingtonul de **politizare a problemei** și refuză cooperarea deplină, **Mexicul** denunță lipsa de sprijin real din partea SUA și presiunile unilaterale, susținând că cererea internă americană este principalul motor al traficului, **Uniunea Europeană** adoptă o poziție intermediară, axată pe **cooperare tehnică și reziliență internă**, dar evită implicarea în confruntările politice dintre marile puteri.

Cu toate acestea, lipsa unei coordonări reale între cele două paradigme generează **contradicții sistemice**: măsurile represive dintr-o regiune mută rutele traficului către alte zone mai puțin reglementate, în timp ce politicile de reducere a

⁶⁵⁸ United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), *World Drug Report 2023* (Viena: United Nations Office on Drugs and Crime, 2023), accesat la data de 01.11.2025, <https://www.unodc.org/unodc/data-and-analysis/world-drug-report-2023.html>

⁶⁵⁹ European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA), *European Drug Report 2023: Trends and Developments* (Lisabona: EMCDDA, 2023), accesat la data de 02.11.2025, https://www.euda.europa.eu/publications/european-drug-report/2023_en.

riscurilor sunt adesea percepute ca forme de toleranță care subminează eforturile punitive. În consecință, această diviziune conceptuală, la care se adaugă divergențele geopolitice dintre actorii globali, face ca lupta împotriva traficului de droguri să fie mai curând o arenă a competiției politice decât un exemplu de cooperare internațională eficientă, **sistemul global de guvernare antidrog rămânând profund fragmentat**, incapabil să producă rezultate sustenabile.⁶⁶⁰

Astfel, problema drogurilor sintetice devine **un instrument de presiune geopolitică**, utilizat în negocierile diplomatice mai ample dintre marile puteri. Drogurile nu mai sunt doar o temă de securitate, ci o **monedă de schimb** într-un sistem global dominat de competiția pentru influență economică și tehnologică.

CONCLUZII

Analiza geopoliticii drogurilor demonstrează că fenomenul a depășit de mult sfera criminalității clasice, devenind un **factor structural al sistemului internațional contemporan**. Rețelele de producție, distribuție și finanțare a stupefiantelor operează astăzi după logica economiei globale, folosind infrastructuri comerciale legitime, tehnologii digitale și instrumente financiare complexe pentru a-și disimula activitățile.

Din punct de vedere financiar, piața drogurilor s-a transformat într-un **sistem economic paralel**, capabil să penetreze economiile naționale, să corupă instituții și să producă dependență structurală în zonele logistice și portuare. În plan politic, drogurile funcționează ca **instrumente de influență** pentru rețelele criminale, dar și ca pârghii diplomatice pentru statele care controlează fluxurile de precursori chimici sau rutele de tranzit.⁶⁶¹

Evoluțiile recente evidențiază o **reconfigurare a centrelor de putere**: America Latină rămâne principala sursă a cocainei, dar pierde monopolul asupra procesului de rafinare, care se deplasează treptat către Europa; Asia, prin China și India, controlează **precursorii chimici** ai drogurilor sintetice, exercitând o influență geopolitică subtilă asupra lanțurilor de producție globale; Europa a trecut de la rolul de piață de consum la cel de **hub logistic și tehnologic**, cu Belgia și Olanda în centrul unei economii criminale extrem de sofisticate; criza fentanilului din SUA a arătat cum un singur drog poate **restructura relații internaționale** și provoca un dezechilibru social și politic de amploare.⁶⁶²

⁶⁶⁰ Daniel F. Runde, *op.cit.*

⁶⁶¹ Vanda Felbab-Brown, *op.cit.*

⁶⁶² Guy-Alexandre Le Roux, *op.cit.*

În ansamblu, geopolitica drogurilor reflectă o **asimetrie profundă între globalizarea economică și cea normativă**: comerțul ilicit se adaptează rapid la transformările globale, în timp ce reglementarea și cooperarea internațională rămân fragmentate și întârziate. Această discrepanță explică de ce răspunsurile politice și instituționale sunt adesea insuficiente pentru a contracara puterea financiară și adaptabilitatea actorilor iliciți. Drogurile nu mai sunt doar o problemă criminală, ci un **fenomen geopolitic complex**, care combină economie, tehnologie, finanțe și politică.⁶⁶³ În absența unei viziuni strategice globale, statele riscă să rămână pasive în fața unei economii ilicite adaptabile și transnaționale. Doar printr-o **abordare integrată**, care să unească dimensiunile securitare, financiare și sociale, poate fi redus impactul acestei economii paralele asupra stabilității mondiale.⁶⁶⁴

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

1. Mackinder, Halford J. „The Geographical Pivot of History.” *The Geographical Journal* 23, nr. 4 (1904): 421-437.
2. Spykman, Nicholas J. *The Geography of the Peace*. New York: Harcourt, Brace & Co., 1944.

BIBLIOGRAFIE DE SPECIALITATE

1. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA). *European Drug Report 2023: Trends and Developments*. Lisabona: EMCDDA, 2023. Accesat la 02.11.2025. https://www.euda.europa.eu/publications/european-drug-report/2023_en
2. Gandilhon, Michel. „Les Pays-Bas, la Belgique et la criminalité : un seuil critique?” *Revue Conflits*, 2023. Accesat la 1 noiembrie 2025. <https://www.revueconflits.com/les-pays-bas-la-belgique-les-drogues-et-la-criminalite-un-seuil-critique/>
3. Le Roux, Guy-Alexandre. „Fentanyl: des Etats-Unis à l'Europe ? Entretien avec Maurice Gandilhon,” *Revue Conflits*, 2023. Accesat la 1 noiembrie 2025. <https://www.revueconflits.com/fentanyl-des-etats-unis-a-leurope-entretien-avec-michel-gandilhon/>
4. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). *World Drug Report 2023*. Viena: United Nations Office on Drugs and Crime, 2023. Accesat la 1 noiembrie 2025. <https://www.unodc.org/unodc/data-and-analysis/world-drug-report-2023.html>
- 5.

WEBOGRAFIE

1. Felbab-Brown, Vanda. „China and Synthetic Drugs: Geopolitics Trumps Counternarcotics Cooperation.”

⁶⁶³ Michel Gandilhon, *op.cit.*

⁶⁶⁴ Daniel F. Runde, *op.cit.*

- Brookings Institution, 7 martie 2022. Accesat la 1 noiembrie 2025. <https://www.brookings.edu/articles/china-and-synthetic-drugs-geopolitics-trumps-counternarcotics-cooperation>.
2. Ferragamo, Mariel, și Diana Roy. „These Eight Charts Show Why Fentanyl Is a Huge Foreign Policy Problem.” Council on Foreign Relations, 21 decembrie 2023. Accesat la 28 octombrie 2025. <https://www.cfr.org/article/these-eight-charts-show-why-fentanyl-huge-foreign-policy-problem>.
 3. Runde, Daniel F. „Revisiting Counter-Narcotics Policy in the Western Hemisphere.” Center for Strategic and International Studies (CSIS), 27 septembrie 2022. Accesat la 1 noiembrie 2025. <https://www.csis.org/analysis/revisiting-counter-narcotics-policy-western-hemisphere>.
 4. „Shifting Geopolitics: How Cocaine Production Is Moving Into Europe.” Talking Drugs, 31 ianuarie 2024. Accesat la 28 octombrie 2025. <https://www.talkingdrugs.org/shifting-geopolitics-how-cocaine-production-is-moving-into-europe>